Vyučovanie fyziky v minulosti :)

Fyzika[1]

Veda o všeobecných vlastnostiach hmoty a zákonitosti jej premien; učebný predmet, súčasť všeobecného a odborného vzdelávania na všetkých stupňoch škôl. Fyzika ako veda sa sformovala v 17. storočí a od čias G.Galileiho. Do 17. storočia skúmala zákonitosti pohybu makrotelies (na povrchu a neskôr i blízko Zeme), v 17. storočí vznikla Newtonova klasická mechanika, v 18. storočí ako špecifickej disciplíny fyziky, termika, optika, náuka o elektrine a magnetizme, v 19. storočí termodynamika, elektromagnetická teória, vlnová teória svetla, zákon o zachovaní a premene energie. Po objavení rádiových vĺn, röntgenového žiarenia a rádioaktivity koncom 19. a začiatkom 20. storočia vznikla atómová a jadrová fyzika, neskôr fyzika elementárnych častíc, teória relativity (A.Enstein) a kvantová mechanika (M.Planck), v súčasnosti sa rozvíja jadrová fyzika a fyzika elementárnych častíc.

Na Slovensku do konca 17. storočia dominovala aristotelovská fyzika. Jej hlavným predstaviteľom bol M.Szentiványi na Trnavskej univerzite. V rokoch 1751-1766 vyšla séria učebníc fyziky (A.Adanyi, A.Jaslinský, J.Ivanič, A.Radič, J.Horváth). Od 18. storočia sa prešlo k newtonovskej fyzike. Fyzika, najmä mechanika a hydraulika sa rýchlo rozvíjala na druhej katedre Banskej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici (od 1765). Medzi najvýznamnejších fyzikov na Slovensku patrili W.Kempelen, J.A.Segner, G.Kováč-Martiny, Š.A.Jedlík, J.Petzval, F.Lenard, J.Murgaš, A.Stodola. Učivo fyziky do 17. storočia sa sprostredkovalo vo filozofii na vyšších školách a univerzitách. V prvej polovici 19. storočia medzi popredných fyzikov a autorov učebníc patrili G.Kováč-Martiny a A.Fuchs. Medzníkom vo vyučovaní fyziky bola druhá polovica 19.storočia. Autorom prvej učebnice fyziky v slovenskom jazyku (*Physica čiže silospyt pre slovenské gymnáziá, reálky a domáce poučenie podľa najnovšieho stavu vedy.* Skalica 1869) bol I.B.Zloch. Za prvej Československej republiky sa požívali na Slovensku zväčša české učebnice.

[1] Z gréckeho *fyzika* = veci prírodné, prírodovedecké.

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

Ondrej Pavlík, *Pedagogická encyklopédia Slovenska 1 (A-O, 2 (P-Ž)*, Veda, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1984, 1985, ISBN 71-026-84, 71-063-85.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania